

BERGEN TINGRETT

DOM

Avsagt: 04.11.2011 i Bergen tingrett,
Saksnr.: 11-027506TVI-BBYR/03
Dommer: Tingrettsdommer Irene Amundsen
Saken gjelder: Erstatning og oppreisning

Advokat Knut Ove Soltvedt

mot

Bergens Tidende AS

Advokat Trond Hatland

DOM

Saken gjelder krav om erstatning og oppreisning etter påstått krenkelse av privatlivets fred ved å publisere artikkel i Bergens Tidende.

Framstilling av saken

██████████ er oppvokst i Etiopia, og kom til Norge for ca. 10 år siden som flyktning. I Etiopia var han journalist og eier av egen avis. Han har også i Norge jobbet som journalist. I mai 2008 flyttet han fra sin ektefelle, som han har █ barn sammen med. Årsaken til bruddet var at han ██████████ Samme måned, i mai 2008, sa han selv opp/sluttet frivillig i sin jobb, og reiste til utlandet. Etter dette har han ikke vært i jobb. Han kom tilbake til Norge etter noen uker, og ble sykmeldt i juni 2008. Fra dette tidspunkt og frem til desember 2008 var han til behandling ved ulike psykiatriske institusjoner. Den 15.12.2008 ble han utskrevet fra Knappentunet. Han har diagnosen bipolar lidelse, og han har fra omkring 2003 vært psykisk syk.

Etter at han ble utskrevet fra Knappentunet ble han gjennom Bergen kommune tildelt et rom på hospits i Bjørnsonsgate i Bergen. På dette stedet bor det i hovedsak personer med rusproblemer. ██████████ som ikke selv er rusmisbruker, fant det svært vanskelig å bo slik og var misfornøyd med sin situasjon. Han kontaktet derfor en bekjent i Bergens Tidende (BT) for å få avisen til å skrive om hans bosituasjon i håp om at dette kunne skaffe ham en egen bolig og en bedre bosituasjon.

Personen som ██████████ kontaktet i BT formildet henvendelsen videre til journalist Krister Clausen Hoaas. Hoaas ringte deretter til ██████████ og hadde to intervjuer med ham hjemme hos ham på hospisset. Etter intervjuene skrev journalisten et utkast til artikkel, som han forela for ██████████ for sitatsjekk. ██████████ fant ingen faktiske feil i utkastet, men ba om at en setning ble fjernet. Dette ble etterkommet. I overskriften i utkastet het det: "Betaler 19.000 måneden for rom på hospits". Disse økonomiske opplysningene var gitt av ██████████ men han kunne ikke dokumentere at han selv betalte for rommet på hospisset. Til tross for flere henvendelser til NAV fikk journalisten ikke dokumentasjon som bekreftet eller avkreftet ██████████ opplysninger om egenbetaling. Det som gjaldt egenbetaling ble derfor fjernet fra artikkelen. I overskriften på artikkelen som ble publisert 04.02.2009 het det: "Plasserte psykisk syk på hospits".

Etter publisering av artikkelen reagerte ██████████ på at artikkelen og overskriften var endret i forhold til utkastet som han hadde lest samt at han ble fremstilt som psykisk syk. Han sendte bl.a. e-poster til BT om dette. Den 18.02.2009 klaget ██████████ v/advokat Knut-Ove Soltvedt til Pressens faglige utvalg (PFU).

Den 21.03.2009 flyttet ██████████ fra hospisset og inn i egen leilighet i Løbersveien 21.

PFU avga uttalelse i saken 24.11.2009. Fra uttalelsen siteres:

”Utvalget forstår at det måtte oppleves som uheldig at artikkelen var blitt betydelig endret etter at klageren fikk anledning til å lese et utkast. Etter utvalgets mening er det avgjørende i denne sammenheng hva som var avtalt med klageren da han fikk artikkelen til gjennomlesning. Utvalget anser at Bergens Tidende ikke kunne gjøre så omfattende endringer uten å kontakte klageren på nytt, da det ble klart at artikkelens hovedfokus ville bli endret fra det som først var blitt forelagt ham.

Det vises her til Vær Varsom-plakatens pkt. 3.9, som blant annet pålegger pressen å opptre hensynsfullt i den journalistiske arbeidsprosessen”.

For øvrig kom PFU til at BT ikke hadde handlet i strid med Vær Varsom-plakaten.

Den 15.02.2011 fremsatte [REDAKTERT] v/advokat Knut-Ove Soltvedt stevning i saken. Det ble nedlagt påstand om at Bergens Tidende AS ved styrets formann dømmes til å betale [REDAKTERT] erstatning og oppreisning fastsatt av rettens skjønn. Videre ble det nedlagt påstand om at Bergens Tidende AS ved styrets formann dømmes til å betale sakens omkostninger med tillegg av lovens høyeste forsinkelsesrente, 14 dager etter avsigelse av dom. Bergens Tidende AS v/advokat Trond Hatland tok til motmæle i tilsvar av 21.03.2011. Det ble nedlagt påstand om at Bergens Tidende AS frifinnes. Videre ble det nedlagt påstand om at [REDAKTERT] dømmes til å betale Bergens Tidende AS sine sakskostnader.

Hovedforhandling i saken ble holdt i Bergen tinghus 24. – 25.10.2011. Saksøker avga forklaring. På vegne av saksøkte avga kst. sjefsredaktør i BT, Gard Steiro, forklaring. Videre ble det avhørt 4 vitner. Det ble for øvrig foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.

Saksøkerens påstandsgrunnlag

Dette er en ordinær erstatningssak der betingelsene for erstatning er oppfylt. Vilåårene om skyld, økonomisk tap og årsakssammenheng er således oppfylt.

[REDAKTERT] er misfornøyd med det BT, som en profesjonell part, har utsatt ham for. Han klaget over BT's handlinger til PFU, som i uttalelse av 24.11.2009 ga ham medhold. Profesjonsnormen er da brutt. Dersom retten skal komme til et annet resultat enn PFU, må det skje ut fra en vurdering av rettsreglene.

Det følger av Vær Varsom-plakaten (VVP) at ”ord og bilder er mektige våpen, misbruk dem ikke”. Ordene som ble benyttet i artikkelen og overskriften om at [REDAKTERT] er ”psykisk syk” har rammet ham hardt. Det samme har fotoet som ble publisert av ham der en også ser hans familie på et foto i bakgrunnen. Han er blitt krenket og utestengt fra det etiopiske miljøet på grunn av BT's artikkel om hans psykiske sykdom.

Reglene må anses å være brutt på grunn av at han har fått medhold i PFU. Det er ikke riktig dersom [REDACTED] ikke får det vernet han i utgangspunktet burde hatt fordi han selv har gjort en henvendelse til avisen. PFU har uttalt at BT skulle holdt seg til opprinnelig avtale. Det avgjørende er hva som var avtalt da [REDACTED] fikk utkastet til artikkel til gjennomlesning. Det var på dette tidspunkt en avtale mellom dem om at han skulle godkjenne artikkelen før den ble publisert. Etter at [REDACTED] hadde lest utkastet til artikkel ble artikkelen og overskriften endret av BT. Dette ble gjort for å gjøre artikkelen mer interessant og salgbar.

[REDACTED] ønsket å komme seg bort fra hospiset, men ikke for enhver pris. Journalist Hoaas visste at [REDACTED] var psykisk syk, og burde ikke handlet slik han gjorde. PFU har fordømt BT's adferd, og dette må anses erstatningsbetingende i forhold til skyldspørsmålet. BT har handlet grovt uaktsomt, nærmest med forsett. Det må anses som avtalebrudd at artikkelen ble endret etter at den var forelagt for [REDACTED]. BT synes dette var en god historie, og snudde om på denne i strid med det [REDACTED] mente at var avtalt. Uttalelsen fra PFU om brudd på VVP pkt. 3.9 tilsier at det foreligger skyld fra BT's side.

[REDACTED] hadde lønn på ca. kr. 300.000,- pr. år før han ble sykmeldt, og mottar nå frem til april 2012 arbeidsavklaringspenger som utgjør 66 % av lønnen. Han har således et lønnstap på ca. kr. 100.000,- pr. år, som han krever erstattet. Han mener at han som følge av BT's artikkel er blitt tilbakesatt 2 – 3 år i forhold til å komme tilbake til arbeidslivet, og krever derfor erstattet mellom kr. 200.000,- og kr. 300.000,- i tapt arbeidsinntekt. I tillegg kreves det oppreisning, men han overlater til retten å fastsette beløpet. Det vises til at det i Rt 2007 s. 687, Big-Brother-dommen, ble fastsatt oppreisning på kr. 160.000,-.

Saksøker mener at det er påregnelig at det oppstod økonomisk tap som følge av BT's handling. [REDACTED] og dette gjorde det vanskelig for ham. Han var syk sommeren 2008, men ble utskrevet i desember 2008 fra Knappentunet. Han var etter dette på veg ut i arbeidslivet igjen. Den 04.02.2009 kom BT's artikkel om [REDACTED] og han har etter dette ikke vært i stand til å komme seg tilbake i jobb. Det snakkes nå rundt [REDACTED] om at han er "gal". Han er også blitt mer isolert etter BT's artikkel. Det vises til hans to venners vitneforklaringer. [REDACTED] sa på forhånd til journalisten at det er ømtålig med psykiske problemer i det etiopiske miljøet, og journalisten var således kjent med dette og burde vært mer hensynsfull. Vilklårene for erstatning er således oppfylt.

BT må anses å ha overtrådt skadeerstatningsloven § 3-6 og straffeloven § 390 som omhandler privatlivets fred, sammenholdt med EMK artikkel 8, som går på vern om privatlivets fred. Hvis det må anses å foreligge brudd på straffeloven, foreligger det i hvert fall brudd på skadeerstatningsloven § 3-6. BT visste hva de gjorde da artikkelen ble omskrevet. Deler av omskrivingen ble foretatt av journalist Hoaas. Den artikkelen som ble publisert har skadet [REDACTED]. Han er ikke opptatt av det økonomiske, men av å få tilbake sin anseelse som menneske og bli respektert av andre. Retten må statuere at dette er et

overtramp fra BT's side. █████ ønsket å gå til retten med denne saken fordi han var langt nede og hadde suicidale tanker som følge av BT's artikkel.

PFU støttet █████ og retten bør også støtte ham ved å idømme erstatning og oppreisning. Pressen har en viktig rolle, men når de gjør feil, må de "belite seg". BT har ryggrad til å bære hva som helst, men det har ikke █████. Han er blitt stigmatisert i det etiopiske miljøet. Vilkårene for erstatning og oppreisning er oppfylt, og det overlates til retten å fastsette størrelsen på beløpene.

Saksøkerens påstand:

1. Bergens Tidende AS ved styrets formann, dømmes til å betale █████ erstatning og oppreisning fastsatt av rettens skjønn.
2. Bergens Tidende AS ved styrets formann dømmes til å betale sakens omkostninger - med tillegg av lovens høyeste forsinkelsesrente, 14 dager etter avgivelse av dom.

Saksøktes påstandsgrunnlag

Saksøkte anfører at det ikke foreligger noen krenkelse av privatlivets fred. Vilkårene for å konstatere krenkelse av privatlivets fred fremgår av skadeerstatningsloven § 3-6, jf. straffeloven § 390. Den sistnevnte bestemmelsen rammer den som krenker privatlivets fred ved å gi offentlig meddelelse om personlige forhold. Når straffebudet retter seg mot å krenke privatlivets fred, ligger det i dette at det må være tale om rettsstrid. Videre må det foretas avveininger mot grunnloven § 100 og EMK artikkel 8, jf. artikkel 10. Samtykke fritar for ansvar. Det vises til Rt 2007 s. 687, Rt 2008 s. 489, Rt 2008 s. 1089 og Rt 2010 s. 258.

█████ fremla selv sine "personlige forhold" for publisering. Han ikke bare samtykket, men stod også selv bak oppslaget. Han ga opplysninger om personlige forhold under intervjuene for å få hjelp av BT. Det var ikke inngått noen avtale mellom dem før intervjuene og han ga opplysningene uten forbehold. Videre lot han seg avbilde under intervjuene. Dette gjorde at BT var berettiget til å publisere. Han visste at han kunne få reaksjoner ved å gå ut i avisen med opplysninger om sin psykiske sykdom, men aksepterte denne risikoen. Videre må █████ anses å ha samtykket til publisering av personlige forhold ved å frita legen for taushetsplikt. █████ må også anses å ha godtatt omtalen av sykdomsforholdene ved at han foretok sitatsjekk i utkastet til artikkel, og ikke ba om endringer i det som var skrevet om sykdomsforholdene. █████ poeng med å stå frem i avisen var at han ønsket å komme seg bort fra hospiset, og dette oppnådde han etter artikkelen.

Subsidiært om █████ anførsel om at det forelå en avtale med journalisten om å godkjenne alle forhold i artikkelen, bemerker saksøkte at det er █████ som har bevisbyrden for eksistensen av en slik angivelig avtale. Den er ikke nedfelt skriftlig. Videre er det bestridt av journalisten at det forelå en slik avtale. En slik avtale er også helt usannsynlig. Det er

ingen uten redaksjonell myndighet som kan gripe inn i redigering og presentasjon av redaksjonelt materiale, jf. VVP pkt. 3.8 andre setning. Korrigering av faktiske feil er det eneste en har krav på som intervjuobjekt. ■■■■■ ba om at en setning ble tatt ut, og dette ble etterkommet. Han fant ingen feil. Redigering omfatter hele det journalistiske produktet, herunder titler, bildebruk, bildetekster, ingress, layout mv. ■■■■■ har selv arbeidet i en avis og kjenner til dette. Det stilles strenge krav til bevis for å kunne legge til grunn at avisen har gitt fra seg retten til redigering. Slike beviser foreligger ikke og det må derfor legges til grunn at det ikke foreligger en slik avtale.

Konklusjonen blir etter dette at det ikke foreligger en krenkelse av privatlivets fred. ■■■■■ har selv foranlediget oppslaget, han har samtykket til det som ble publisert, det er intet galt med det publiserte, og strl. § 390, jf. EMK artikkel 8, jf. artikkel 10, kommer ikke til anvendelse.

Subsidiært anføres det at oppslaget ikke under noen omstendighet er rettsstridig. Inngrep i BT's ytringsfrihet er ikke godtgjort som nødvendig ut fra et "tvingende samfunnsmessig behov, jf. EMK artikkel 10. Tungtveiende allmenn interesse lå bak oppslaget. Det var i artikkelen fokus på behandling av psykisk syke og kommunens forsømmelser. ■■■■■ ga også selv uttrykk for å ha et akuttbehov for å komme seg bort. I en slik situasjon må ytringsfriheten veie tungt. Mindre feilskjær kan ikke anses utslagsgivende, jf. Rt 2008 s. 489.

Videre var det ingen uriktige opplysninger i artikkelen. Fremstillingen av sykdommen var heller dempet i artikkelen i forhold til de opplysningene ■■■■■ ga om sin situasjon. ■■■■■ nærmeste venn reagerte ikke på oppslaget. Artikkelen har ikke medført at noen betrakter ham som "gal". Videre ivaretok artikkelen et aktverdig formål. ■■■■■ situasjon ble avhjulpet etter artikkelen, og han fikk seg en egen leilighet som han ønsket. For øvrig har BT skriftlig beklaget forholdet, trykket PFU-uttalelsen, fjernet nettartikkelen og tilbudt en minnelig løsning.

PFU har kun uttalt at BT ikke har opptrådt tilstrekkelig hensynsfullt i den journalistiske arbeidsprosessen, jf. VVP pkt. 3.9 første punktum. Dette er ikke et juridisk begrep. For øvrig har PFU ikke avdekket andre brudd på VVP.

Subsidiært anfører saksøkte at det uansett ikke er utvist ansvarsbetingende skyld, jf. skadeerstatningsloven § 3-6. ■■■■■ erkjente at journalisten ikke hadde gjort noe galt, og det er heller ingen grunn til å klandre noen på desken. Det vises til at opplysningene om ■■■■■ psykiske sykdom var godkjent, og at det skriftlige materiale ikke tilsa ytterligere tiltak. Videre var det ingen nyhetssak uten omtalen av hans psykiske sykdom. Avisen kunne ikke skrive om betalingen for hospiset på grunn av at ■■■■■ versjon ikke lot seg verifisere hos NAV. Avisen etterkom hans ønske om et oppslag med henblikk på å få et nytt bosted for ham raskt. Det er ■■■■■ eget ansvar som er dominerende i årsaksbildet.

Videre anføres det at det ikke er grunnlag for erstatning. Det vises til at det ikke foreligger dokumentasjon for økonomisk tap. [REDACTED] har fått sykepenger, rehabiliteringspenger og arbeidsavklaringspenger fra NAV fra våren 2008, som substitutt for lønn. Han har rett på arbeidsavklaringspenger til april 2012. Heller ikke annet tap er dokumentert.

Videre foreligger det ikke adekvat årsakssammenheng. [REDACTED] sluttet frivillig i jobb i mai 2008, og reiste utenlands. Han har vært psykisk syk fra 2003, dvs. lenge før BT publiserte artikkelen om ham. Det var ingen konkrete planer om at [REDACTED] skulle prøve seg i jobb da artikkelen ble publisert. Han har også takket nei til attføringsopplegg, og synes ikke motivert til å jobbe. Selv om [REDACTED] utsagn om betaling for hospiset hadde stått i artikkelen, ville det likevel stått om hans psykiske tilstand. Saksøktes konklusjon blir etter dette at det ikke er dokumentasjon for at [REDACTED] er ute av yrkeslivet på grunn av forhold BT kan holdes ansvarlig for.

Videre anfører saksøkte at det heller ikke er grunnlag for oppreisning. Oppreisning betinger en skade. Ingen har hevdet at [REDACTED] er påført noen skade. Omdømme er ikke særskilt vernet av strl. § 390. Stigmatisering er ingen psykisk skade. Etter rettspraksis stilles det strenge krav til bevis for psykisk skade påført av angivelig skadevolder. [REDACTED] lege har ikke konkludert med at han er påført psykisk skade som følge av artikkelen.

[REDACTED] anførsel om at det var BT's artikkel som satte ham ut av spill er udokumentert. [REDACTED] falt utenfor i mai 2008. Anførselen om at [REDACTED] ble utestengt fra det etiopiske miljø på grunn av BT's artikkel, er også udokumentert. Dette er uansett forhold som BT ikke bærer ansvaret for.

Oppreisning tilkjennes kun dersom det finnes rimelig, og dette vilkår er heller ikke oppfylt. Det vises til at [REDACTED] selv har ansvar for oppslaget, og at han er 100 % sykmeldt av grunner som er BT uvedkommende. Videre er hans situasjon avhjulpet etter artikkelen.

Saksøkte anfører at det foreligger særlige grunner som tilsier at aviseier eventuelt skal fritas for oppreisningsansvar, jf. skadeerstatningsloven § 3-6 annet ledd.

For øvrig har saksøker ikke oppfylt sin bevisbyrde i saken. Han har bl.a. nektet å fremlegge helseopplysninger i saken, og dette må tillegges vekt ved bevisvurderingen, jf. Rt 2004 s. 1668.

Saksøktes påstand:

1. Bergens Tidende AS frifinnes.
2. [REDACTED] dømmes til å betale Bergens Tidende AS sine sakskostnader.

Rettsens vurdering

Saken gjelder krav om erstatning og oppreisning etter påstått krenkelse av privatlivets fred ved å publisere artikkel om ██████ i BT, jf. skadeerstatningsloven § 3-6, jf. straffeloven § 390.

Bestemmelsen i straffeloven § 390 suppleres av skadeerstatningsloven § 3-6, som ved krenkelser av privatlivets fred hjemler rett til erstatning og oppreisning.

Skadeerstatningsloven § 3-6 første og annet ledd lyder:

”Den som har krenket en annens ære eller privatlivets fred, skal, såfremt han har vist uaktsomhet eller vilkårene for straff er til stede, yte erstatning for den lidte skade og slik erstatning for tap i fremtidig erverv som retten under hensyn til den utviste skyld og forholdene ellers finner rimelig. Han kan også pålegges å betale slik erstatning (oppreisning) for skade av ikke økonomisk art som retten finner rimelig.

Er krenkingen forøvd i trykt skrift, og noen som har handlet i eierens eller utgiverens tjeneste er ansvarlig etter første ledd, hefter også eier og utgiver for erstatningen. Det samme gjelder oppreisning pålagt etter første ledd, med mindre retten av særlige grunner finner å burde fritta dem. Eier eller utgiver kan også pålegges slik ytterligere oppreisning som retten i forhold til dem finner rimelig. Norsk Rikskringkasting hefter på tilsvarende måte når noen som handler i institusjonens tjeneste er ansvarlig etter første ledd for sending i kringkastingen. Det samme gjelder for annen institusjon som driver kringkasting”.

Bestemmelsen må som det fremgår ovenfor ses i sammenheng med straffeloven § 390 første ledd som har slik ordlyd:

”Med bøter eller fengsel inntil 3 måneder straffes den som krenker privatlivets fred ved å gi offentlig meddelelse om personlige eller huslige forhold”.

Når straffebudet retter seg mot å krenke privatlivets fred, ligger det også i dette at det må være tale om rettsstrid. Kravet til rettsstrid innebærer at det må skje en totalvurdering av meddelelsen i lys av kontekst og situasjon, der hensynet til personvernet samtidig avveies mot hensynet til ytringsfriheten, jf. Bratholm og Matningsdal: Straffeloven med kommentarer, tredje del, 1998, s. 221 - 222.

Gjennom menneskerettighetsloven er EMK gjort til intern norsk rett. I saken er det vist til både EMK artikkel 8 om respekt for privatlivet og artikkel 10 om ytringsfrihet. Det er her tale om tilsvarende avveininger som de som må gjøres etter skadeerstatningsloven § 3-6 første ledd og straffeloven § 390, og det må i denne situasjonen være rett å tolke disse bestemmelsene slik at innholdet blir i samsvar med EMK artiklene 8 og 10. Det vises til Rt 2007 s. 687.

Det første som må vurderes er om BT's omtale av [REDAKERT] i artikkelen inneholder opplysninger som omfattes av begrepet privatlivets fred, med andre ord om det er tale om opplysninger om personlige forhold som objektivt sett har en viss grad av sensitivitet. Det kan etter rettens vurdering ikke være tvilsomt at avisens omtale av [REDAKERT] psykiske sykdom omhandler privatlivet og personlige forhold.

Spørsmålet blir så om privatlivets fred er krenket gjennom omtalen i artikkelen. Er det gitt samtykke til publisering, innebærer det at det ikke er tale om en krenking, jf. Rt 2007 s. 687. Som det fremgår ovenfor var det [REDAKERT] som selv tok kontakt med BT, og ønsket at avisen skulle skrive om hans historie. Han ønsket å komme seg bort fra hospiset og bo i egen leilighet. Gjennom to intervjuer med journalist Hoaas fremla han selv opplysninger om sin situasjon, herunder sin psykiske sykdom. Han lot seg også fotografere. Han må således anses å ha samtykket til publisering av personlige forhold. Vitnet [REDAKERT], en venn av [REDAKERT] uttalte i sin forklaring at han advarte [REDAKERT] mot å fortelle media om sin psykiske sykdom. Vitnet mente at det var best å holde dette innen familien, men [REDAKERT] tok ikke hensyn til rådet fra vennen og ønsket å fremlegge opplysningene om sin psykiske sykdom til BT for å få seg en bedre bolig.

Ved å frita sin lege fra taushetsplikt må [REDAKERT] også anses å ha samtykket til publisering av personlige forhold.

[REDAKERT] foretok sitatsjekk av utkastet til artikkel, og i utkastet var hans psykiske helsesituasjon omhandlet. Det fremgår bl.a. av utkastet at "sterke depresjoner førte til behandling på Knappentuet", og "legene på Knappentunet bygger meg opp, og så plasseres jeg her og brytes ned igjen. Hva er hensikten med det?". Videre fremgår av utkastet at hans behandlende lege uttalte at "det er helt klart uheldig at han må bo der", og "han sier selv at han blir dårligere". Ved sitatsjekk fant [REDAKERT] ingen faktiske feil. Ved at [REDAKERT] har godtatt at dette omtales i artikkelen må han anses å ha samtykket til publisering av opplysninger om hans psykiske sykdom.

Mulat har anført at han hadde avtale med journalisten om å godkjenne alle forhold i artikkelen. Dette er bestridt av BT. Det er [REDAKERT] som har bevisbyrden for at en slik avtale foreligger. Retten finner det ikke sannsynlig at det ble inngått en avtale med slikt innhold som [REDAKERT] hevder. Det vises for det første til at en slik avtale ikke er nedfelt skriftlig. [REDAKERT] forklarte at det ble avtalt skriftlig i e-poster som er fremlagt i saken at han skulle forhåndsgodkjenne alt før publisering. Retten bemerker at de e-poster som er fremlagt i saken ikke støtter [REDAKERT] forklaring om at det ble inngått en slik avtale. Videre vises det til vitneforklaringen fra journalist Hoaas, som benektet å ha inngått en slik avtale med [REDAKERT]

Retten finner det videre lite sannsynlig at journalisten skulle ha inngått en slik avtale med [REDAKERT]. Det vises til at ingen uten redaksjonell myndighet kan gripe inn i redigering og

presentasjon av redaksjonelt materiale, jf. Vær Varsom-plakaten pkt. 3.8 annen setning. Videre følger det av Vær Varsom-plakaten pkt. 3.8 første setning at endring av avgitte uttalelser bør begrenses til korrigerende av faktiske feil. Det var en slik sitatsjekk [REDAKERT] fikk anledning til å foreta da han fikk presentert utkastet til artikkel, og han fant da ingen faktiske feil. Redigeringen omfatter hele det journalistiske produktet, herunder titler, bildebruk, bildetekster, ingress, layout m.v. Kilden skal ikke ha noe å si når det gjelder disse forhold. Det vises til Svein Bruås: Etikkk for journalister, s. 159 og 163. [REDAKERT] har arbeidet som journalist både i Etiopia og Norge, og det må derfor legges til grunn at han er kjent med hva redigering omfatter og hvem som kan og ikke kan gripe inn i denne. Han bekreftet også under sin partsforklaring at han var kjent med dette.

[REDAKERT] har omtalt BT's artikkel til sin lege Frøydis Haugan, men han uttalte da ikke at det forelå en slik avtale som han nå hevder. Det vises til legens journalnotat av 30.03.2011.

På bakgrunn av en helhetsvurdering finner retten det således ikke sannsynlig at [REDAKERT] inngikk en avtale med journalisten om å godkjenne alle forhold i artikkelen.

Retten finner således at det ikke foreligger noen krenkelse av privatlivets fred.

For øvrig finner retten at oppslaget om [REDAKERT] i BT ikke under noen omstendigheter kan anses som rettsstridig. Det er i rettspraksis gitt en klar anvisning på at det må anvendes en objektiv norm ved vurderingen av om en meddelelse er rettsstridig, jf. Rt 2010 s. 258, avsnitt 58. [REDAKERT] personlige opplevelse av å ha fått sitt privatliv krenket er altså ikke tilstrekkelig til at det foreligger rettsstrid.

Ved helhetsvurderingen av om det er rettsstridig legges det også vekt på at det lå en allmenn interesse bak oppslaget om å formidle hvordan psykisk syke ble behandlet fra kommunens side. Det ble i artikkelen fokusert på at psykisk syke ikke fikk forsvarlig botilbud fra kommunen. Dette var ingen aktuell sak å publisere uten omtalen av [REDAKERT] psykiske sykdom.

Overskriften i artikkelen kan ikke vurderes isolert. Den må ses i sammenheng med hele artikkelen. Det må også legges vekt på at det ikke er avdekket uriktige opplysninger i artikkelen. Fremstillingen av [REDAKERT] sykdom i artikkelen fremstår videre mer dempet i forhold til de opplysninger han ga til journalisten. [REDAKERT] fortalte bl.a. til journalisten at han hadde fått behandling i form av elektroshokk, men dette valgte journalisten å ikke ta med i artikkelen. [REDAKERT] hadde fritatt sin lege fra taushetsplikt, og legen uttalte seg til BT. Legen kom ikke med innvendinger til at [REDAKERT] psykiske sykdom ble omhandlet i artikkelen. [REDAKERT] beste venn, Fikru Girma, uttalte i sin vitneforklaring at han ikke reagerte spesielt på artikkelen. Artikkelen synes videre å ivareta et aktverdig formål, og medførte også at [REDAKERT] situasjon ble avhjulpet ved at han i mars 2009 fikk egen leilighet og kom seg bort fra hospiset slik han ønsket.

Bakgrunnen for at artikkelen og overskriften ble endret etter at [REDACTED] hadde lest utkastet, var at [REDACTED] ikke kunne dokumentere at han selv betalte for rommet på hospiset. Til tross for flere henvendelser til NAV fikk journalisten ikke dokumentasjon som bekreftet eller avkreftet [REDACTED] opplysninger om egenbetaling. Opplysningene kunne derfor ikke publiseres. På grunn av at det var så viktig for [REDACTED] å komme raskt bort fra hospiset, ble resten av historien publisert. Journalisten ringte [REDACTED] før artikkelen ble publisert, men han svarte ikke på henvendelsen. Selv om opplysningene om egenbetaling hadde vært med i artikkelen som ble publisert, ville likevel [REDACTED] psykiske sykdom vært omhandlet.

Uttalelsen av 24.11.2009 fra PFU er delvis gjengitt innledningsvis. Det fremgår bl.a. av denne:

” Utvalget anser at Bergens Tidende ikke kunne gjøre så omfattende endringer uten å kontakte klageren på nytt, da det ble klart at artikkelens hovedfokus ville bli endret fra det som først var blitt forelagt ham.

Det vises her til Vær Varsom-plakatens pkt. 3.9, som blant annet pålegger pressen å opptre hensynsfullt i den journalistiske arbeidsprosessen”.

PFU har således uttalt at BT har handlet i strid med Vær Varsom-plakaten pkt 3.9 første punktum som er en etisk norm for pressen. Det at PFU har uttalt at BT ikke har opptrådt hensynsfullt i den journalistiske arbeidsprosessen er ikke et forhold som kan tillegges avgjørende betydning ved vurderingen av om oppslaget medførte en rettsstridig krenking av privatlivets fred. Utgangspunktet for den rettslige vurderingen er den artikkelen som ble publisert.

Retten viser i denne forbindelse til at PFU for øvrig kom til at BT ikke har handlet i strid med Vær Varsom-plakaten. Fra uttalelsen siteres:

”Pressens Faglige Utvalg viser til klagerens anførsel om at familien er blitt identifisert gjennom bildebruken, men mener at det vil være vanskelig for noen som ikke allerede måtte kjenne til familien, å identifisere personene på bakgrunn av fotografiet.

Videre viser utvalget til Vær Varsom-plakatens punkt 4.4, om at overskrifter, henvisninger, inngresser og inn- og utannonseringer ikke skal gå lenger enn det er dekning for i stoffet. Slik utvalget ser det, er det akseptabel dekning i den påklagede artikkelen for både tittel og inngress, selv om disse er blitt endret i forhold til det utkastet som ble presentert for klageren”.

Retten har således kommet til at BT's artikkel om [REDACTED] ikke kan anses som en rettsstridig krenking av privatlivets fred.

På bakgrunn av det resultat retten ovenfor har kommet til er det ikke grunnlag for å vurdere om de øvrige vilkår for erstatning og oppreisning er oppfylt.

Saksøkte blir således å frifinne.

Retten legger således til grunn at saksøkte har vunnet saken. Saksøkte har da som hovedregel krav på full erstatning for sine sakskostnader fra motparten, jf. tvl. § 20-2 (1) og (2). Retten kan ikke se at det foreligger forhold som tilsier at saksøker helt eller delvis kan fritas for erstatningsansvaret i saken, jf. tvl. § 20-2 (3).

Saksøker pålegges således å erstatte saksøktes nødvendige sakskostnader. Saksøkte har i omkostningsoppgave av 25.10.2011 oppgitt omkostningene til totalt kr. 273.850,- ekskl. merverdiavgift. Beløpet gjelder omkostninger til salær, herunder kr. 700,- i utgifter til kopiering av juridisk utdrag.

Saksøker har både under hovedforhandlingen og i skriv av 26.10.2011 gjort gjeldene at omkostningskravet er for høyt. Det er bl.a. anført at saksøktes omkostningsoppgave er tilnærmet dobbelt så høy som saksøkers. Saksøkte har begrunnet omkostningskravet med at saken har vært krevende både i forhold til faktum og jus, og at saksforberedelsen måtte drives frem av saksøkte på grunn av at saksøker ikke selv fulgte opp saken og fremla de dokumenter som en var forpliktet til.

Retten er enig i at saksøktes omkostningskrav er noe høyt, men etter en helhetsvurdering finner retten å legge omkostningsoppgaven til grunn og fastsette omkostningene i samsvar med denne. Det legges i denne forbindelse vekt på at til tross for at saken ikke har vært tvilsom, har den vært krevende. Partene har fremstilt saken på noe ulikt vis og det er derfor ikke naturlig å sammenligne omkostningsoppgavene. Videre har det vært nødvendig med en rekke prosesskriv fra saksøkte i forbindelse med at saksøker til dels har motsatt seg/unnlatt å fremlegge dokumenter, herunder journaler fra helsepersonell m.v., som kunne utgjøre bevis i saken. Det har vært nødvendig for retten å treffe flere beslutninger i denne forbindelse. Saksøkers håndtering av disse spørsmål har medført betydelig ekstraarbeid for saksøkte, og dette må saksøker bære kostnadene ved.

DOMSSLUTNING

1. Bergens Tidende AS frifinnes.

2. I sakskostnader betaler [REDACTED] til Bergens Tidende AS 273.850 –
tohundreogsyttitretusenåttehundreogfemti - kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av
dommen.

Retten hevet

Irene Amundsen

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.